

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW DOTYCHCZASOWYCH GIMNAZJÓW
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2017/2018
WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE**

KURATORIUM OŚWIATY
w Katowicach

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 14 stron (zadania 1-25).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C i D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „X” **bezpośrednio na arkuszu**.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „X”.
7. Jeżeli w zadaniu należy połączyć różne elementy, wpisz odpowiednią literę we właściwym miejscu tabeli.
8. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.
10. W czasie pracy nie wolno korzystać z żadnych materiałów dodatkowych ani ze słowników.

KOD UCZNIWA

--	--	--

Etap: wojewódzki

**Czas pracy:
90 minut**

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	1	5	5	1	1	1	1	3	5	1	1	3	2	1	2	1	3	4	1	3	1	3	8	1	2	60
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																										

Liczba punktów umożliwiająca uzyskanie tytułu laureata: 54

Podpisy członków komisji:

1. Przewodniczący –
2. Członek komisji sprawdzający pracę –
3. Członek komisji weryfikujący pracę –

Material źródłowy do zadania 1.

Źródło: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/a/a5/EC12_European_Community_map.svg/2000px-EC12-_European_Community_map.svg.png

Zadanie 1. (0-1)

Zaznacz prawidłowe dokończenie zdania.

Mapa przedstawia

- A. Unię Europejską w roku 2004
- B. Unię Europejską w roku 1995
- C. EWG lub Wspólnoty Europejskie w roku 1986
- D. EWG lub Wspólnoty Europejskie w roku 1973

Zadanie 2. (0-5)

2.1 Wpisz do tabeli nazwy instytucji europejskich.

	Opis	Nazwa
A.	Jest najważniejszą, polityczną instytucją wspólnoty. Jej zadaniem jest decydowanie o kierunkach działań Unii. Nie ma ona uprawnień legislacyjnych. Składa się z przedstawicieli krajów członkowskich, najczęściej są to głowy państw lub szefowie rządu. Obraduje minimum dwa razy do roku.	
B.	Jest odpowiedzialna za wdrażanie bieżącej polityki UE, nadzorowanie prac wspólnoty, kontrolowanie wydatków z funduszy i odpowiednie rozdzielanie środków. Pełni funkcje reprezentacyjne na arenie międzynarodowej i zajmuje się negocjowaniem umów pomiędzy Unią a innymi krajami. Ma również za zadanie tworzenie projektów nowych aktów prawnych.	
C.	Do zadań tej organizacji należy czuwanie nad szanowaniem spraw obywateli państw członkowskich, nadzorowanie legalności aktów prawnych UE oraz odpowiadanie na pytania, kierowane od sądów krajowych.	

Źródło: <http://www.uniaeuropejska.info.pl/instytucje-unii-europejskiej-ich-siedziby-i-kompetencje>

2.2 Zaznacz prawidłową odpowiedź

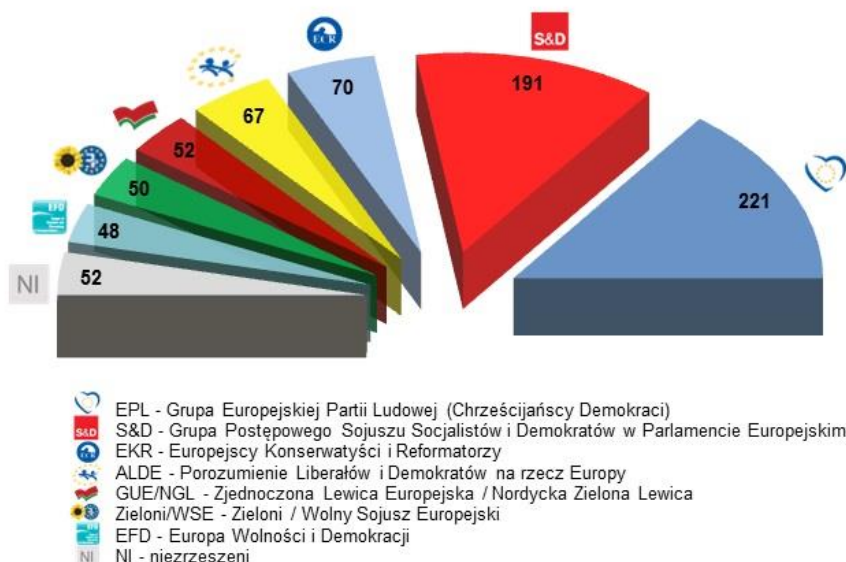
Siedzibą instytucji oznaczonej w tabeli literą C jest

- A. Strasburg B. Luksemburg C. Bruksela D. Frankfurt

2.3 Uzupełnij zdanie.

Instytucję Unii Europejskiej w skład której wchodzi 28 komisarzy oznaczono w tabeli literą

Material źródłowy do zadania 3.

Źródło: http://oide.sejm.gov.pl/oide/images/files/wybory_2014/wykres_GP_01.07.2014.jpg

Zadanie nr 3. (0-5)

3.1. Podaj pełną nazwę organu Unii Europejskiej, którego skład przedstawiono w materiale źródłowym.

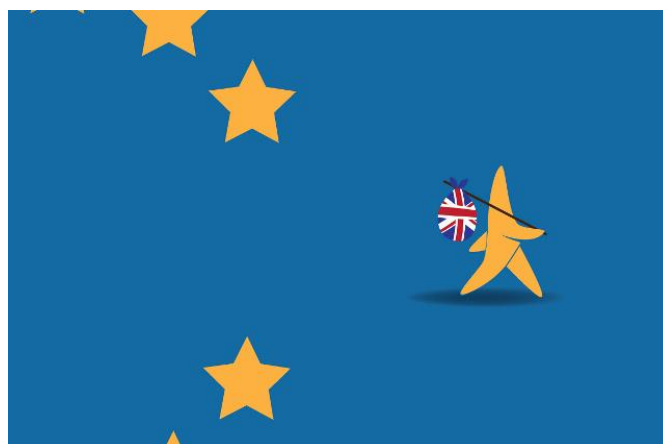
Nazwa instytucji-

3.2. Oceń, czy poniższe informacje, dotyczące tego organu są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F - jeśli jest fałszywa.

A.	Członkowie instytucji grupują się według krajów pochodzenia.	P	F
B.	Zieloni / Wolny Sojusz Europejski stanowią 10 % wszystkich członków instytucji.	P	F
C.	Grupa Europejskiej Partii Ludowej (Chrześcijańscy Demokraci) stanowią połowę składu instytucji.	P	F
D.	Polska ma swoich przedstawicieli w tej instytucji od 2009 roku.	P	F

Material źródłowy do zadania 4.

Fragment mapy politycznej Europy

Stosunki jednego z państw z UE

Źródło: http://d.polskatimes.pl/k/r/1/49/af/554cf9f5ecf2a_o.jpg?1431108100

Źródło: https://abi.unicum.de/sites/default/files/Abi_und_dann/brexit-auslandsstudium-thinkstock-shelma1-543204530.jpg

Zadanie 4. (0-1)

Państwo, którego dotyczy rysunek satyryczny zostało oznaczone na mapie numerem.....

Material źródłowy do zadania 5.

W kontekście Unii Europejskiej zasada (...) służy jako kryterium regulujące wykonywanie kompetencji niewyłącznych Unii. Wyklucza ona interwencję Unii w sprawach, które mogą zostać skutecznie uregulowane przez państwa członkowskie na szczeblu centralnym, regionalnym lub lokalnym, oraz legitymizuje wykonywanie przez Unię uprawnień w sytuacji, gdy państwa członkowskie nie są w stanie w wystarczający sposób osiągnąć celów proponowanego działania i gdy działanie na poziomie Unii może przynieść wartość dodaną.

Źródło: http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/pl/displayFtu.html?ftuId=FTU_1.2.2.html

Zadanie 5. (0-1)

Podaj nazwę zasady, którą przedstawiono w materiale źródłowym.

Nazwa zasady-

Material źródłowy do zadania 6.

Szczegółowe uregulowanie tej instytucji znajduje się w art. 20 TFUE (dawniej art. 17 TWE) na mocy Traktatu z Maastricht. Ma charakter dodatkowy w stosunku do obywatelstwa krajowego, nie zastępując go jednak.

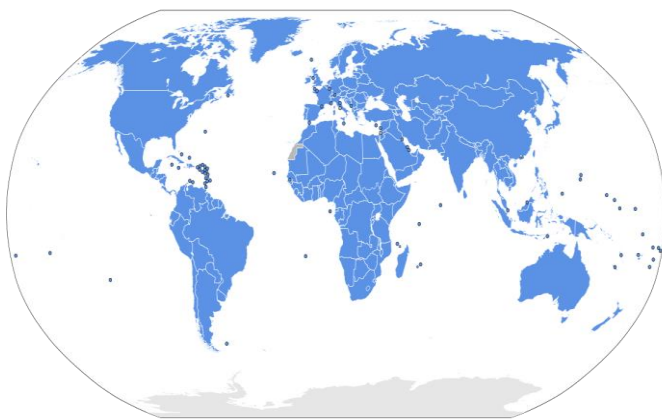
Źródło: <http://uniaeuropejska.org/>

Zadanie 6. (0-1)

Podaj nazwę instytucji prawnej, o której mowa w materiale źródłowym.

Nazwa-

Materiały źródłowe do zadania 7.

Źródło: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/1/13/United_Nations_Members.svg/1200px-United_Nations_Members.svg.png

Źródło: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/2/2f/Flag_of_the_United_Nations.svg/1200px-Flag_of_the_United_Nations.svg.png

Zadanie 7. (0-1)

Rozstrzygnij, czy zdanie dotyczące materiałów źródłowych jest prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P- prawda lub F- fałsz.

Zarówno mapa, jak i logo odnoszą się do tej samej organizacji międzynarodowej.	P	F
--	---	---

Zadanie 8. (0-3)

Na podstawie lektury *Stosunki międzynarodowe*, pod red. W. Malendowskiego, Cz. Mojsiewicza, Wydawnictwo Atla, Wrocław 1998, uzupełnij tabelę.

Konflikty międzynarodowe

	Strony konfliktu	Obszar sporny
A.	1.	Gibraltar
B.	Indie - Pakistan	2.
C.	3.	Wyspy Kurylskie

Material źródłowy do zadania 9.

Źródło: <http://www.twojaeuropa.pl/images/cache/3zx18wu4jlgly.jpg>

Zadanie 9. (0-5)

9.1. Podaj nazwę państwa, które przedstawiono centralnie w materiale źródłowym.

Nazwa-

9.2 Na podstawie lektury *Źródła nienawiści. Konflikty etniczne w krajach postkomunistycznych*, pod red. K Janickiego, oceń, czy poniższe informacje, dotyczące państwa przedstawionego na mapie są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F- jeśli jest fałszywa.

A.	Formą sprzeciwu ludności albańskiej wobec działań władz serbskich na terenie tego państwa była akcja nieposłuszeństwa obywatelskiego.	P	F	
B.	Państwo przedstawione na mapie proklamowało niepodległość 2006 roku.	w	P	F
C.	Konflikt na obszarze państwa zaznaczonego na mapie został rozwiązany drogą pokojową tylko i wyłącznie w drodze mediacji.	P	F	
D.	W 1999 r. miała miejsce na obszarze zaznaczonym na mapie interwencja NATO.	P	F	

Material źródłowy do zadania 10.

Różnie umotywowane ideologicznie, planowane i zorganizowane działania pojedynczych osób lub grup skutkujące naruszeniem istniejącego porządku prawnego, podjęte w celu wymuszenia od władz państwowych i społeczeństwa określonych zachowań i świadczeń, często naruszające dobra osób postronnych. Działania te realizowane są z całą bezwzględnością, za pomocą różnych środków (przemoc fizyczna, użycie broni i ładunków wybuchowych), w celu nadania im rozgłosu i celowego wytworzenia lęku w społeczeństwie.

Źródło: <http://www.unicef.org.pl/definicje.php>

Zadanie 10. (0-1)

Podaj nazwę zagrożenia współczesnego świata, które przedstawiono w materiale źródłowym.

Nazwa-

Material źródłowy do zadania 11.

To cecha działania zmierzającego do zapewnienia racjonalnej i efektywnej koordynacji zasobów gospodarczych firmy. Osoby posiadające tę cechę, posiadają przede wszystkim umiejętność dostrzegania potrzeb i doskonalenia pomysłów, zdolności do wykorzystywania nadarzających się okazji oraz gotowość do podejmowania ryzyka.

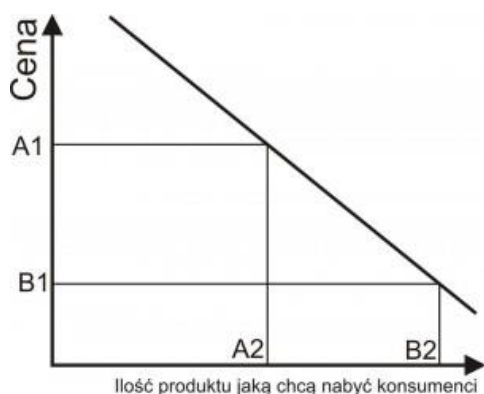
Źródło: <https://mfiles.pl/pl/index.php/%C5%9B%C4%87>

Zadanie 11. (0-1)

Podaj nazwę cechy, którą opisano w materiale źródłowym.

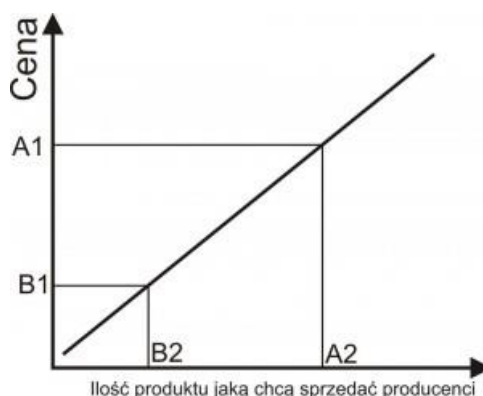
Nazwa-

Material źródłowy do zadania 12.

1.

Źródło: <http://czarna13.eu/wp-content/uploads/2014/04/wyk2-300x241.jpg>

2.

Zadanie 12. (0-3)

Oceń, czy poniższe informacje, dotyczące prawa ekonomicznego są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F - jeśli jest fałszywa.

A.	Rysunek oznaczony numerem 1. to krzywa popytu.	P	F
B.	Rysunek oznaczony numerem 2. to krzywa podaży.	P	F
C.	Rysunek nr 1 i rysunek nr 2 przedstawiają, jedyne regulatory rynku.	P	F

Materialy źródłowe do zadania 13.

Czynami nieuczciwej konkurencji w rozumieniu ustawy są w szczególności: oznaczenie przedsiębiorstwa, które może wprowadzić klientów w błąd co do jego tożsamości; używanie nazwy firmy, godła, skrótu literowego lub innego charakterystycznego symbolu wcześniej używanego zgodnie z prawem do oznaczenia innego przedsiębiorstwa.

Źródło: Encyklopedia . Prawo nie tylko dla prawników. Wydawnictwo szkolne PWN

Ostatnio głośno jest o przypadku pewnej restauracji KFS z Zakopanego, która oferuje dania z drobiu.

Po lewej znak towarowy KFC po prawej KFS z Zakopanego.

Źródło: <https://znakitowarowe-blog.pl/kfs-z-zakopanego/>

Zadanie 13. (0-2)

Rozstrzygnij, czy firma z Zakopanego naruszyła zasady uczciwej konkurencji, odpowiedź uzasadnij odwołując się do materiałów źródłowych

Rozstrzygnięcie-

Uzasadnienie-

.....

.....

Material źródłowy do zadania 14.

Zorganizowany w formie samodzielnego przedsiębiorstwa czerpiącego dochody z wykonywania operacji bankowych. Ponadto, sam decyduje o zawieranych transakcjach, a więc tworzy swoją politykę bieżącą i długookresową. Jest osobą prawną, utworzoną zgodnie z przepisami zawartymi w ustawach, działającą na podstawie zezwoleń, które uprawniają do wykonywania czynności bankowych. Wprowadza on do obiegu pieniężnego zdecentralizowany pieniądz wkładowy przez udzielanie kredytu. Pieniądz ten ma charakter pochodny. Orientuje swoją działalność na zysk.

Źródło: <https://mfiles.pl/pl/index.php>

Zadanie 14. (0-1)

Podaj nazwę instytucji finansowej, którą przedstawiono w materiale źródłowym.

Nazwa -

Material źródłowy do zadania 15.

Banknot kolekcjonerski

Źródło: <http://www.newsweek.pl/g/i.aspx/0/0/newsweek/635427570030404343.jpg>

Zadanie 15. (0-2)

15.1. Podaj pełną nazwę instytucji, która wyemitowała banknot przedstawiony w materiale źródłowym.

Nazwa -

15.2 Oceń, czy poniższe zdanie dotyczące materiału źródłowego jest prawdziwe, czy fałszywe, zaznacz P- prawda, F- fałsz.

Banknot nie może być środkiem płatniczym, ponieważ ma charakter kolekcjonerski.	P	F
---	---	---

Materialy źródłowe do zadania 16.

Źródło: <http://i.iplsc.com/00013QPLK1F4A3MV-C117.jpg>

W gospodarce rynkowej ceny towarów i usług ciągle się zmieniają: jedne rosną, inne spadają. O tym zjawisku mówimy jednak dopiero wtedy, gdy mamy do czynienia z powszechnym wzrostem cen, nie zaś z podwyżkami cen pojedynczych towarów czy usług. W wyniku tego zjawiska za 1 euro można kupić coraz mniej. Innymi słowy, z upływem czasu wartość 1 euro spada.

Źródło: <https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/hicp/html/index.pl.html>

Zadanie 16. (0-1)

Podaj nazwę zjawiska ekonomicznego, które przedstawiono w materiałach źródłowych.

Nazwa -

Material źródłowy do zadania 17.

Kodeks Karny

Art. 228

§ 1. Kto, w związku z pełnieniem funkcji publicznej, przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Zadanie 17. (0-3)

17.1. Nazwij przestępstwo o którym mowa w materiale źródłowym.

Nazwa -

17.2. Podaj dwa negatywne dla państwa skutki tego przestępstwa.

1.

2.

Materialy źródłowe do zadania 18.

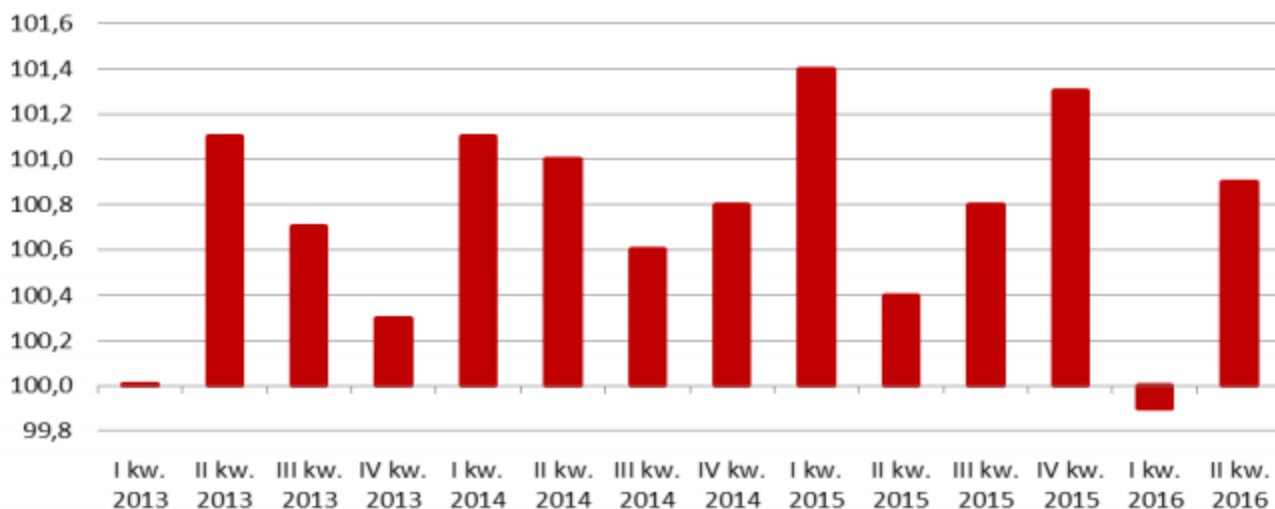
Material nr 1.

To wartość rynkowa wszystkich dóbr i usług finalnych wytworzonych w gospodarce narodowej w danym okresie, np. w ciągu jednego roku. Jest podstawowym miernikiem całkowitej produkcji dóbr i usług w gospodarce.

Źródło: http://www.naukowiec.org/wiedza/ekonomia/_1358.html

Material nr 2.

Produkt Krajowy Brutto wyrównany sezonowo
dynamika realna, kwartał poprzedni = 100

Źródło: <http://www.michalstopka.pl/wp-content/uploads/2016/08/Dynamika%C5%82-2016-dane-kwarta%C5%82-do-kwarta%C5%82u.png>

Zadanie 18. (0-4)

Oceń, czy poniższe zdania dotyczące materiałów źródłowych są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P- prawda, F- fałsz.

A.	Materiał źródłowy nr 1 jest wyjaśnieniem pojęcia przedstawionego w materiale źródłowym nr 2.	P	F
B.	Najmniejszy spadek PKB w stosunku do kwartału poprzedniego odnotowano w badanym okresie w II kwartale 2014 roku.	P	F
C.	Najdłużej spadek PKB w badanym okresie utrzymywał się przez jeden kwartał.	P	F
D.	W każdym z kwartałów badanego okresu PKB był taki sam.	P	F

Material źródłowy do zadania 19.

Fragment Konstytucji RP.

Art. 65.

1. Władze publiczne prowadzą politykę zmierzającą do pełnego, produktywnego zatrudnienia poprzez realizowanie programów zwalczania bezrobocia, w tym organizowanie i wspieranie poradnictwa i szkolenia zawodowego oraz robót publicznych i prac interwencyjnych.

Zadanie 19. (0-1)

Podaj, obowiązek jaki nałożył ustawodawca na władze publiczne.

.....
.....

Material źródłowy do zadania 20.

W klasycznych opracowaniach tłumaczących przyczyny bezrobocia ekonomiści skupiają się na czynnikach takich jak siła związków zawodowych, stopień zabezpieczenia socjalnego, czy wysokość pozapłacowych kosztów pracy. Ale rozmiary bezrobocia mogą być tłumaczone również mniej oczywistymi czynnikami. Andrew Oswald z University of Warwick oraz David Blanchflower z Dartmouth College dowodzą w swoim najnowszym opracowaniu, że istnieje silna zależność pomiędzy odsetkiem społeczeństwa posiadającym nieruchomości na własność a występującym na danym obszarze bezrobociem. Oswald i Blanchflower odkryli, że wzrostowi tego współczynnika towarzyszy w długim okresie jeszcze większy wzrost bezrobocia. Brytyjscy naukowcy wskazują w swoim opracowaniu, że większa liczba mieszkań posiadanych na własność prowadzi do kilku negatywnych zjawisk, które sprzyjają wzrostowi bezrobocia. Po pierwsze, pracownicy stają się mniej mobilni. Posiadając dom na własność, są mniej skłonni do zmiany miejsca zamieszkania, przez co mniej skutecznie poszukują nowej pracy i rzadziej ją zmieniają.

Źródło: <http://forsal.pl/artykuly/707468,przyczyny-bezrobocia.html>

Zadanie 20. (0-3)

20.1. Oceń na podstawie materiału źródłowego, czy poniższe stwierdzenie jest prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P- prawda, F- fałsz.

Im więcej osób posiada mieszkanie w Wielkiej Brytanii na własność, tym wyższe bezrobocie na danym obszarze.	P	F
---	---	---

20.2. Na podstawie tekstu źródłowego, wymień dwie społeczne przyczyny bezrobocia.

1.
2.

Material źródłowy do zadania 21.

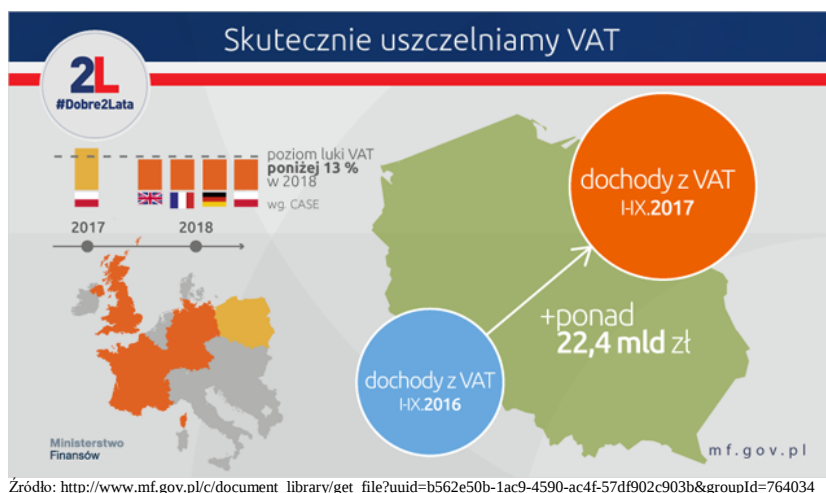
Źródło: http://img.interia.pl/biznes/nimg/c/b/Rys_Andrzej_Mleczko_Cala_3644671.jpg

Zadanie 21. (0-1)

Podaj skutek bezrobocia, który przedstawił w materiale źródłowym.

.....

Material źródłowy do zadania 22.

Zadanie 22. (0-3)

22.1 Oceń na podstawie materiału źródłowego, czy poniższe stwierdzenie jest prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P- prawda, F- fałsz.

Dochody z podatku VAT nie są elementem wpływu do budżet państwa.	P	F
--	---	---

22.2 Wymień dwa źródła dochodów do budżetu państwa.

- 1.....
- 2.....

Materialy źródłowe do zadania 23.

Material źródłowy nr 1.

Od końca II wojny światowej na całym świecie nie opuściło swoich domów tylu ludzi, ilu obecnie. Skąd zatem ta fala właśnie teraz? Jedną z najważniejszych przyczyn jest wojna domowa w jednym z państw Bliskiego Wschodu, trwająca od marca 2011 roku, czyli od czterech i pół lat. Po wybuchu wojny domowej ludzie chcieli jak najszybciej wrócić do domów - tłumaczy rzeczniczka UNHCR Karolin Eberle. Teraz stracili już nadzieję na rychły powrót. Sytuacja w tym państwie jest coraz trudniejsza, reżim Asada zabija cywilów zrzucając bomby beczkowe. Jednocześnie dżihadyści z terrorystycznej organizacji Państwo Islamskie kontrolują coraz większe obszary, także więc wielu ludzi widzi w ucieczce jedyną szansę przeżycia. Setki tysięcy ludzi przedostały się w tym roku do Europy, a miliony koczują w obozach w Libanie i Turcji. Rząd Jordanii szacuje, że na terenie tego kraju przebywa już 1,4 mln tych, którzy byli zmuszeni opuścić swoje domy. Sytuacja jest coraz bardziej krytyczna. W obozach w krajach sąsiadujących z terenem objętym wojną, ludzie żyją przeważnie w miasteczkach namiotowych i nędznych tymczasowych kwaterach. Opieka lekarska jest fatalna, równie problematyczna jest oferta edukacyjna dla dzieci a warunki te będą się jeszcze tylko pogarszały, bo ludzi przybywa coraz więcej. Ludzie nie mają możliwości podjęcia legalnie pracy, wielu więc pracuje na czarno za głodowe stawki. To z kolei prowadzi do dumpingu płacowego i napięć z miejscową ludnością.

Na podstawie: <http://www.tokfm.pl/Tokfm/1,130517,18706800,dlaczego-akurat-teraz-ucieka-tylu-ludzi-unhcr-wyjasnia.html>

Material źródłowy nr 2.

Nazwy państw na mapie: Turcja, Irak, Jordania, Liban

Źródło: https://media.npr.org/assets/img/2012/11/29292way_custom-ade1b7712443d957fcdace3a8bc4e16e97b493fe-s300-c85.gif

Material źródłowy nr 3.

Źródło: <http://bi.gazeta.pl/im/cd/1b/14/z21083085IER,Aleppo-zniszczone-podczas-walk-z-dzihadysta.jpg>

Material źródłowy nr 4.

Podstawowym dokumentem prawa międzynarodowego regulującym kwestie związane z uchodźcami jest **Konwencja dotycząca statusu uchodźców z 1951 roku**. Zgodnie z jej postanowieniami dana osoba jest uchodźcą jeżeli spełnia następujące przesłanki:

- znajduje się poza swoim krajem pochodzenia (w przypadku bezpaństwowców poza poprzednim krajem zamieszkania),
- żywi uzasadnioną obawę przed prześladowaniem z powodu: rasy, religii, narodowości, przynależności do określonej grupy społecznej lub przekonań politycznych,
- i nie chce lub nie może do tego kraju powrócić.

Źródło: <https://ailublin.wordpress.com/niektore-akcje-i-wydarzenia/prawa-uchodzcow-prawami-czlowieka/>

Zadanie 23. (0-8)

23.1 Rozstrzygnij, czy zgodnie z Konwencją Genewską możemy nazwać osoby, o których mowa w materiale źródłowym nr 1 uchodźcami. Odpowiedź uzasadnij odwołując się do materiału źródłowego.

Rozstrzygnięcie –

Uzasadnienie -

23.2 Podaj nazwę państwa, do których nawiązują źródła 1. i 2.

Nazwa państwa -

23.3 Podaj przyczynę opuszczania państwa, o którym mowa w źródle 1 i 2 przez jego mieszkańców.

Przyczyna -

23.4 Na podstawie źródła 3. podaj pełną polską nazwę organizacji międzynarodowej, która ewakuowała ludność z terenu objętego wojną.

Nazwa organizacji -

23.5 Oceń sytuację osób uciekających ze swojego kraju przed wojną. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do materiału źródłowego nr 1. Sformułuj dwa argumenty.

Ocena -

Argument 1.

Argument 2.

Material źródłowy do zadania 24.

Obecnie w każdej publikacji na temat globalizacji poruszany jest temat zróżnicowania świata. Wskazać je możemy na podstawie wielu kryteriów. Jako pierwsze kryterium wyróżnić możemy kryterium geograficzne. Tak się składa, że najbardziej rozwinięte państwa zamieszkują półkulę północną, między 20 a 60 równoleżnikiem. Są jednak wyjątki. Do nich można także zaliczyć Australię czy Nową Zelandię, które znajdują się na półkuli południowej. Wyodrębnienie można dokonać według kryterium typologii cywilizacji. Członków danej cywilizacji łączą przede wszystkim religia, a także więzy krwi, styl życia oraz język. Z tej perspektywy świat możemy podzielić na dominującą cywilizację zachodnią z jednej strony, którą reprezentuje większość państw półkuli północnej, a z drugiej cywilizacje: chińską, hinduistyczną, islamską, latynoamerykańską oraz afrykańską. Cywilizacje państw Południa charakteryzują się między innymi tym, że sprzeciwiają się dominacji państw Zachodu. Najbardziej jaskrawym przypadkiem jest cywilizacja islamska. Opierając się na kryterium ekonomicznym wskazującym na poziom rozwoju mierzony za pomocą dochodu na jednego mieszkańca, Bank Światowy dzieli poszczególne państwa na:

1. państwa o wysokich dochodach, które wynoszą minimum 10066 USD na 1 mieszkańca;
2. państwa o średnio wysokich dochodach-3265-10065 USD na 1 mieszkańca;
3. państwa o średnio niskich dochodach-826-3255 USD na 1 mieszkańca;
4. państwa o niskich dochodach, nie przekraczających 825 USD na 1 mieszkańca

Na podstawie: <http://stosunki-miedzynarodowe.pl/795>

Zadanie 24. (0-1)

Nazwij problem współczesnego świata, o którym mowa w źródle.

Nazwa problemu-

Material źródłowy do zadania 25.

Przekleństwo zasobów

Gdy spojrzymy na mapy rozmieszczenia zasobów naturalnych na świecie i mapy pokazujące rozkład światowego bogactwa materialnego i konsumpcji, zauważymy pewien paradoks: kraje zasobne w ropę to niekoniecznie bogate społeczeństwa, żartobliwie mówiąc zaliczają się raczej do tych, które cierpią na niedożywienie, a nie do dotkniętych plagą otyłości. Z kolei wśród najbogatszych krajów świata grupy G8 są: Japonia, Wielka Brytania, Francja i Włochy, które na swoim terenie mają niezwykle skromne zasoby naturalne. Szukając źródeł problemu, nie sposób też uciec od dziedzictwa kolonializmu i trwającego sto lub nawet kilkaset lat bezwzględnego czerpania tanich zasobów z tych krajów przez potęgi kolonialne, które rozwijały ich kosztem swój przemysł. Przekleństwo zasobów, bowiem bywa tłumaczone na dwa główne sposoby: polityczno-ekonomiczny lub kulturowy. Pomimo uzyskania niepodległości przez liczne kraje azjatyckie i afrykańskie w okresie po drugiej wojnie światowej, światowy podział pracy został zachowany i kraje te dalej dostarczały surowców do przemysłu krajów rozwiniętych, otrzymując znacznie mniej niż za towary przetworzone.

Na podstawie: <https://globalna.ceo.org.pl/wiedza-o-spoleczenstwie-geografia/artykuly/przeklenstwo-zasobow>

Zadanie 25. (0-2)

Wyjaśnij, odwołując się do tekstu źródłowego na czym polega przekleństwo zasobów.

.....
.....
.....

BRUDNOPIS